

Ekonomiska utsikter hösten 2020

Arbetslöshetskrisen kräver offensiv finanspolitik

Ola Pettersson

Håkan Hellstrand

Åsa-Pia Järliden Bergström

Krispolitiken har fungerat väl – dags att tänka på återhämtningen

- Mycket omfattande finanspolitiskt stöd har hållit samhällsekonomin under armarna
- Korttidsarbeten och omställningsstöd har gjort skillnad – särskilt för industrin – och förlängts när så behövts
- Väsentliga (men tillfälliga) förbättringar i trygghetssystemen
- Utbyggnad av kunskapssystemen håller nere arbetslösheten både nu och i framtiden
- Orosmoln: kommunerna och arbetsmarknadspolitikerna

Agenda

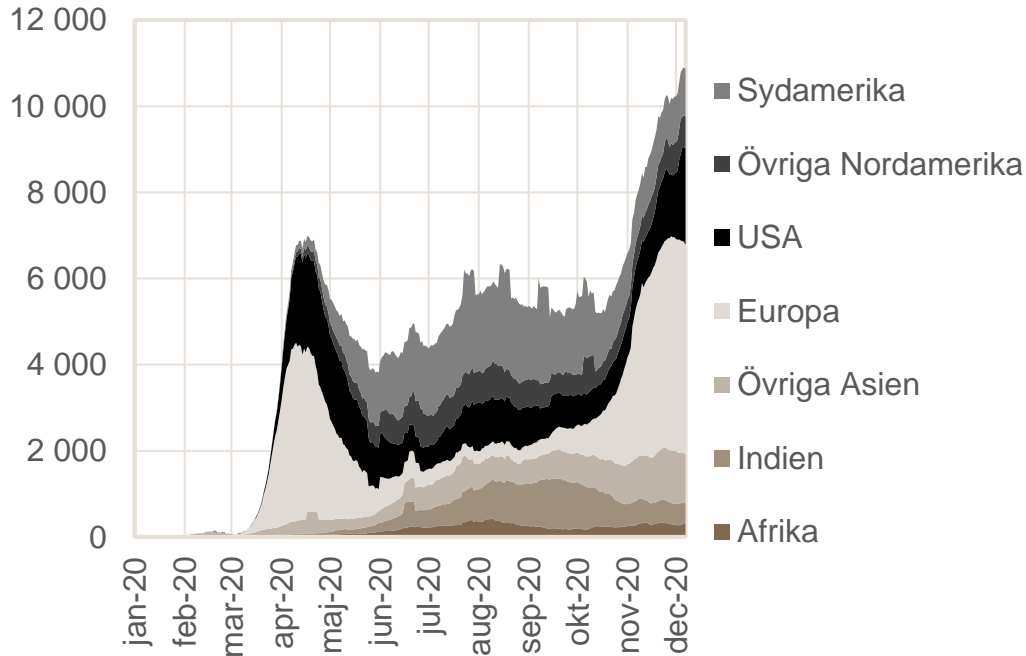
- **Internationell ekonomi**
- Svensk ekonomi
- Svensk ekonomisk politik

Tydlig andra våg i västvärlden

Registrerade dödsfall i Covid-19

Antal, 7-dagarsmedelvärden

- Efter en första våg hade Europa en relativt lugn sommar
- Sydamerika och till viss del Indien tog över som smittspridningens epicentrum
- Från oktober eskalerade läget kraftigt i Europa och USA i en tydlig andra våg

Stora skillnader i takten i återhämtningen

BNP-tillväxt i omvärlden

Procentuell volymförändring

	2019	2020	2021
Euroområdet	1,3	-7,5	3,6
USA	2,2	-3,7	3,2
Storbritannien	1,3	-11,2	4,2
Kina	6,1	1,8	8,0
Kix-vägd exportmarknad	2,0	-5,1	3,5
Världen	2,5	-4,2	4,2
Sverige	1,4	-3,3	2,4

- Kraftiga BNP-fall 2020, främst under andra kvartalet
- Rekylen under Q3 starkare än väntat
- Återhämtningen bromsas av den andra vågen

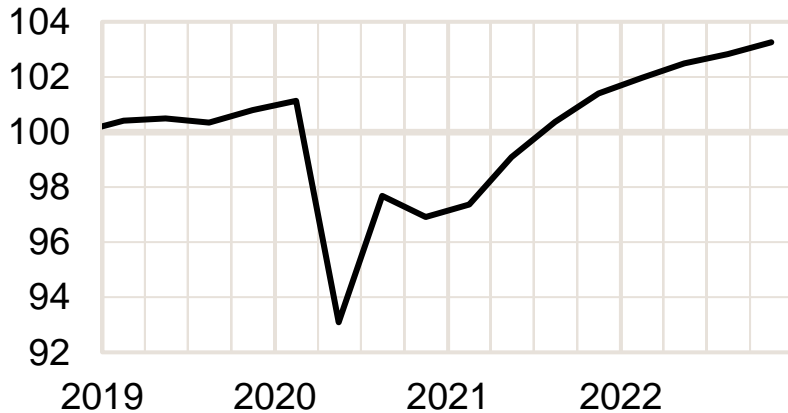
Agenda

- Internationell ekonomi
- **Svensk ekonomi**
- Svensk ekonomisk politik

Uppgången bryts av smittspridningen

- Hushållens konsumtion begränsas av smittspridningen
- Exporten drabbas av nedgången i omvärlden
- Ny återhämtning från andra kvartalet 2021

BNP i Sverige, indextal, 100=2018K4

KÄLLA: Egna beräkningar

Försörjningsbalansen

Miljarder kronor respektive procentuell förändring

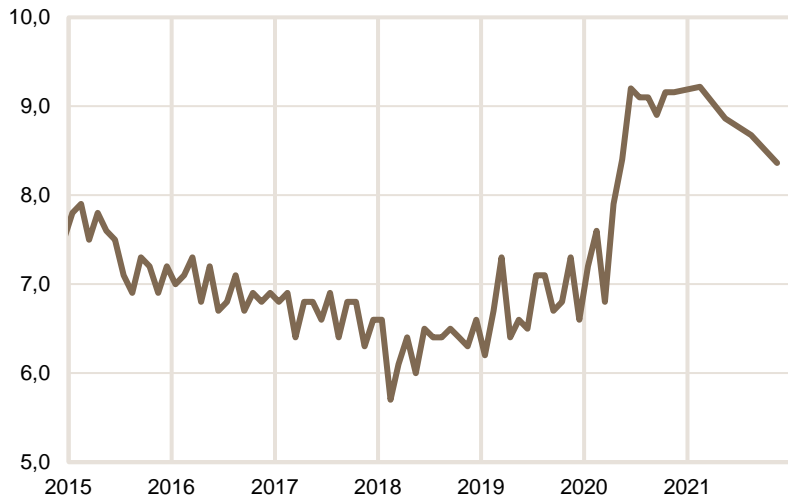
	Nivå 2019	2019	2020	2021
Import	2 191	1,3	-7,7	4,6
Hushållens konsumtion	2 278	1,3	-5,5	1,9
Offentlig konsumtion	1 304	0,3	0,1	2,6
Statliga	336	-0,5	1,3	1,7
Kommunala	968	0,6	-0,4	2,9
Bruttoinvesteringar	1 229	-1,2	-2,2	0,9
Lagerinvesteringar	34	-0,1	-0,6	0,3
Export	2 374	3,7	-6,4	4,9
BNP, kalenderkorrigerad	5 029	1,4	-3,3	2,4
Nettoexport	184	1,2	0,3	0,3
Bytesbalans, procent av BNP		4,6	5,3	5,4

KÄLLA: SCB och egna beräkningar.

Arbetslösheten sjunker under 2021 – men fortsatt högre än tidigare

Arbetslöshet, 15-74 år, % av arbetskraften, säsongrensad

KÄLLA: SCB och egna beräkningar

Arbetsmarknaden 15-74 år, procentuell förändring

	Nivå 2019	2019	2020	2021
Arbetade timmar (miljoner)	8 259	-0,3	-4,1	2,1
Sysselsatta	5 131	0,3	-1,7	0,2
Sysselsättningsgrad (%av befolkningen)		68,3	66,9	66,8
Befolkning	7 510	0,7	0,4	0,4
Arbetskraften	5 504	0,9	0,2	0,4
Relativt arbetskraftstal (% av befolkningen)		73,3	73,2	73,2
Relativ arbetslöshet (% av arbetskraften)	373	6,8	8,5	8,8

- Korttidsarbete, sjukfrånvaro och undersysselsättning håller nere arbetslösheten
- Ändå är det 100 000 fler arbetslösa nu än före krisen
- Omfattande åtgärder behövs för att undvika permanent högre arbetslöshet

Underskott i offentligt sparande leder till marginellt ökad skuldkvot

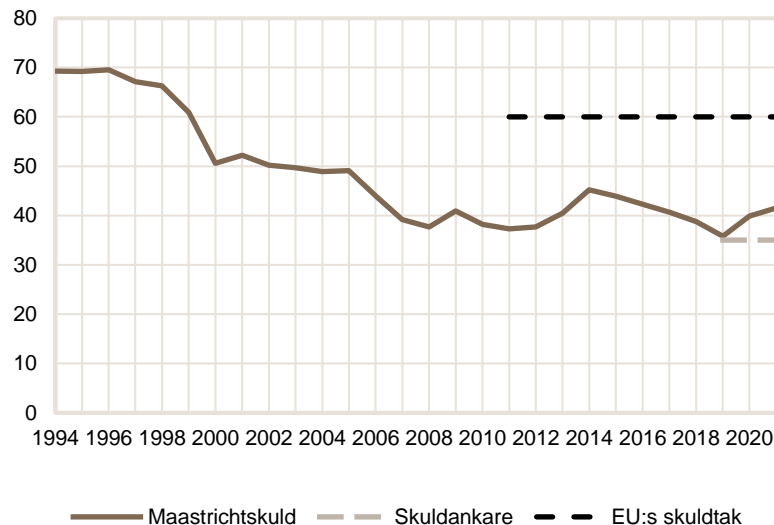
Offentliga sektorns finanser

Miljarder kronor respektive procent

	2019	2020	2021
Inkomster	2 623	2 616	2 591
Utgifter	-2 590	-2 779	-2 737
Finansiellt sparande	33	-163	-145
<i>Procent av BNP</i>	0,6	-3,3	-2,9
Maastrichtskuld	1 803	1 966	2 111
<i>Procent av BNP</i>	35,8	39,9	41,5

KÄLLA: SCB och egna beräkningar

Offentlig bruttoskuldkvot, procent av BNP

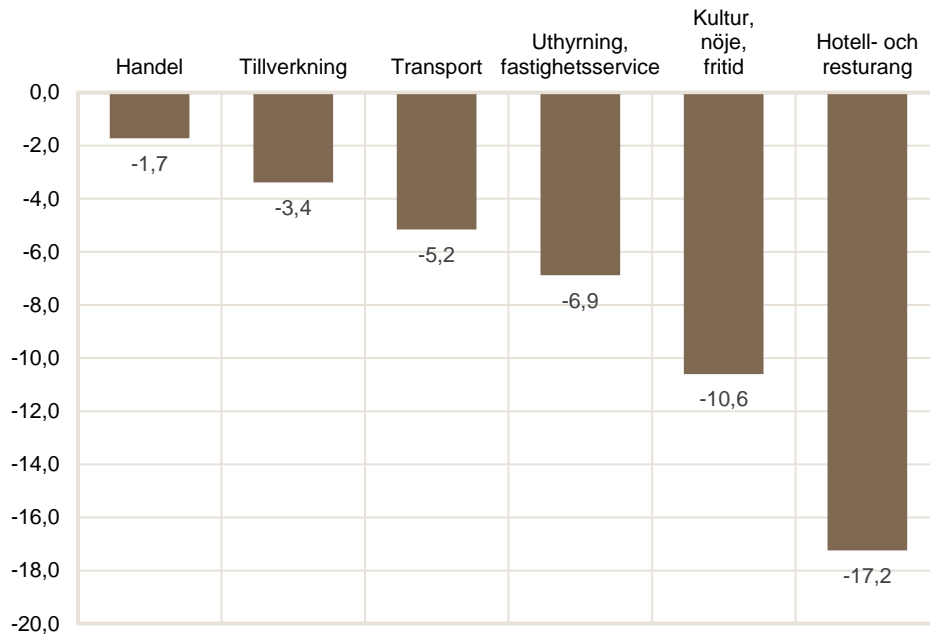
Agenda

- Internationell ekonomi
- Svensk ekonomi
- **Svensk ekonomisk politik**

LO-medlemmarna hårt utsatta i krisen

Genomsnittlig förändring i lönesumman apr-aug 2020 jämfört med samma månader föregående år (SNI Avdelningsnivåer)

Procent

- Sektorer med stor andel arbetare hårdare drabbade ekonomiskt
- Större risk att allvarligt insjukna i covid-19 som arbetare
 - Små möjligheter till distansarbete
 - Sämre ekonomiska förutsättningar att anpassa sitt sätt att leva även utanför jobbet
- Minst ekonomisk buffert för hantera inkomstbortfall

KÄLLA: Region Stockholm, nov 2020

Den ekonomiska krispolitiken har fungerat bra – men återhämtningen kommer behöva stöd

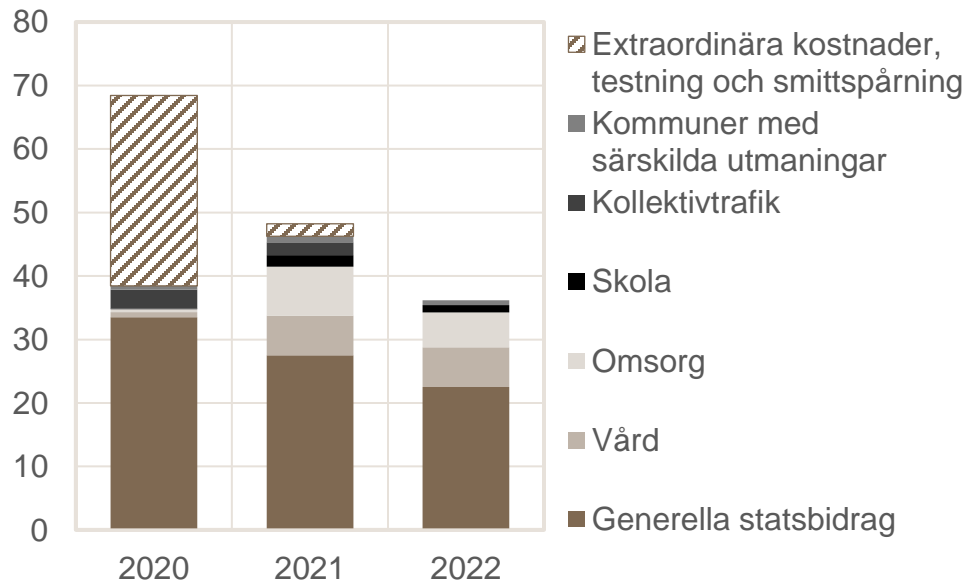
- Storleken på budgetsatsningarna är rimliga 2021
- Stärkt arbetslöshetsförsäkring t om 2022
- Bra satsningar på yrkesutbildning
- Otillräcklig arbetsmarknadspolitik
- Omgörningen av AF är svårmotiverad
- Resurstillskotten till kommuner och regioner måste vara långsiktiga och följa demografin
- Sänkta skatter är fel fokus

Kommunerna får stora tillskott – men de behöver bli permanenta!

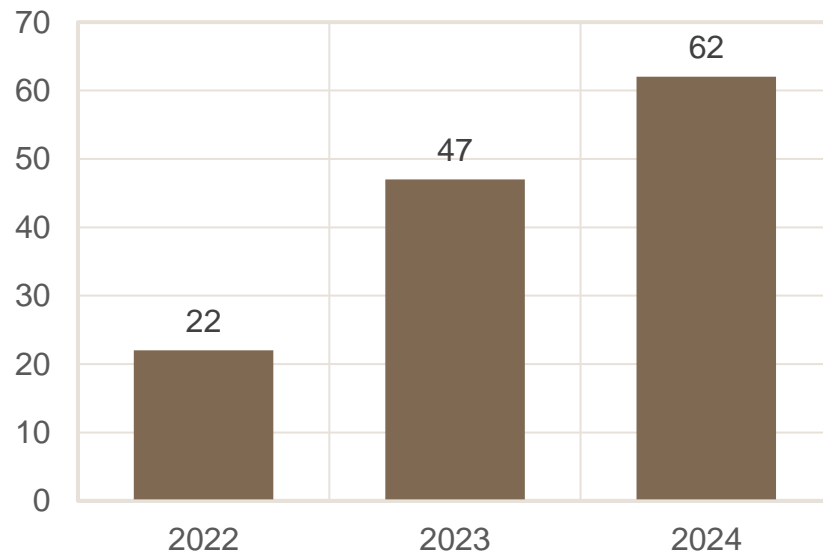
Statsbidrag till kommuner och regioner

Miljarder kr, jämfört med 2019

Ökade utgifter med anledning av behov

Miljarder kr, jämfört med 2022

KÄLLA: Finansdepartementet

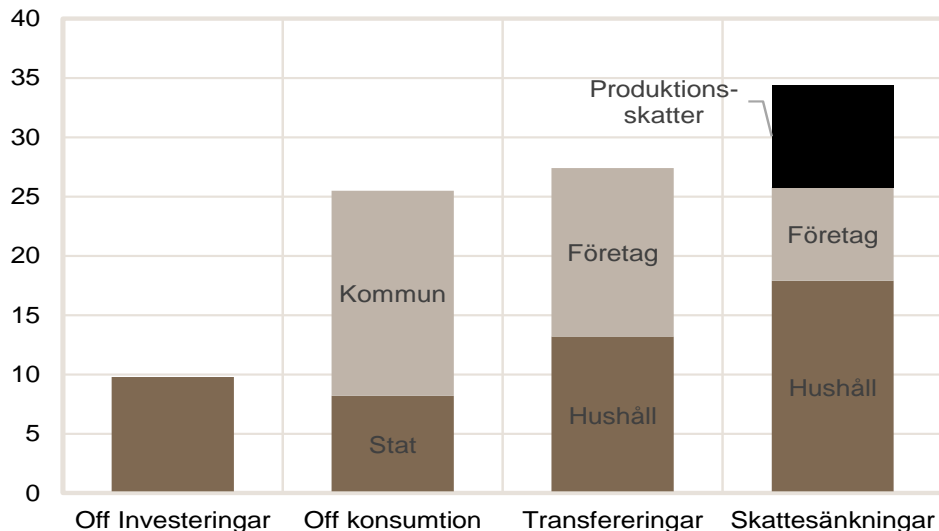
KÄLLA: Konjunkturinstitutet

Sänkta skatter är fel fokus

Förslag i Budgetpropositionen för 2021, efter inriktning

Miljarder kr

Risk att överdrivet fokus på skattesänkningar hämmar återhämtningen

Multiplikatorer

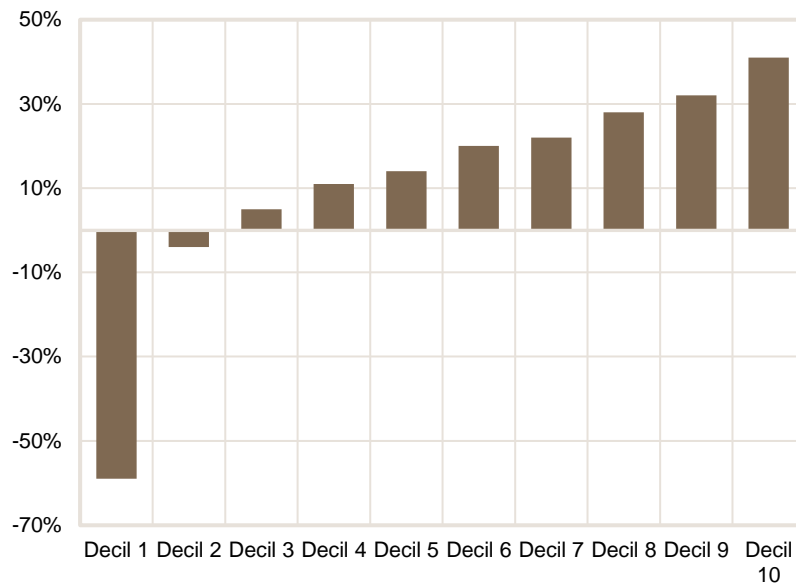
Effekter på efterfrågan genom sysselsättning, investeringar och inhemsk konsumtion (2 år)

- 1,5–2,0 för ökade offentliga investeringar
- 1,5 för ökad offentlig konsumtion
- 1,5 för höjda transfereringar riktade till hushåll
- <1 för skatteförändringar

KÄLLA: Konjunkturinstitutet

Sparkvot per inkomstgrupp

Procent av disponibel inkomst

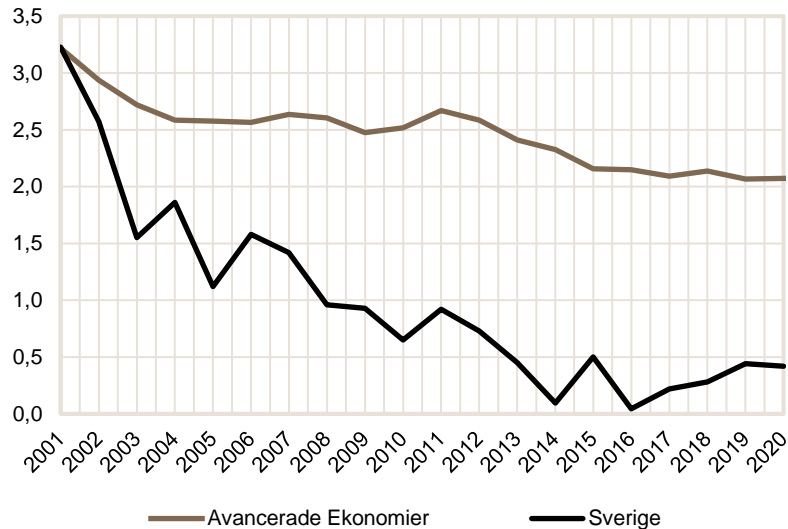
KÄLLA: SCB, FASIT

Goda möjligheter att understödja återhämtningen under lång tid

Utgifter för statsskuldräntor

Procent av BNP

- Så länge tillväxten är högre än ränteutgifterna för skulden kommer skulden att minska av sig själv som andel av BNP.

Tryck ner arbetslösheten så fort som möjligt!

- Offensiv konjunkturpolitik så länge arbetslösheten är hög
- Stoppa experimentverkstaden i arbetsmarknadspolitiken
- Studiefinansiering som funkar för vuxna
- Långsiktiga tillskott till kommuner och regioner
- Offentliga investeringar före skattesänkningar

Prognosjämförelse

Procentuell förändring

	2020				2021			
	LO	Reger	Riksb	KI	LO	Reger	Riksb	KI
BNP, kalenderkorrigerad	-3,3	-4,9	-4,2	-3,4	2,4	4,0	2,5	3,5
Hushållens konsumtion	-5,5	-4,8	-4,8	-4,7	1,9	4,3	3,4	4,8
Offentlig konsumtion	0,1	0,8	0,1	-0,3	2,6	0,6	2,3	2,5
Fasta bruttoinvesteringar	-2,2	-9,3	-3,8	-3,2	0,9	3,3	1,2	2,4
Lagerinvesteringar	-0,6	-1,0	-0,8	-0,6	0,3	1,0	0,1	0,1
Export	-6,4	-7,2	-6,7	-6,3	4,9	4,6	3,1	7,2
Import	-7,7	-8,6	-7,1	-7,3	4,6	4,8	3,3	7,5
Nettoexport	0,3	0,3	-0,1	0,2	0,3	0,1	0,0	0,1
Arbetade timmar, kalenderkorrigerad	-4,1	-4,3	-4,3	-3,7	2,1	3,0	0,6	2,0
Sysselsatta, 15–74 år	-1,7	-2,1	-1,5	-1,9	0,2	0,3	-0,3	0,1
Arbetskraft, 15–74 år	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4	0,9	0,7	0,6
Arbetslöshet, 15–74 år*	8,5	9,0	8,4	8,7	8,8	9,5	9,4	9,1
Offentligt finansiellt sparande	-3,3	-5,5		-3,6	-2,9	-3,5		-2,6

LO: Ekonomiska utsikter, 10 december 2020

Regeringen: BP21, 21 september 2020

Riksbanken: Penning politisk rapport, 25 november 2020

Konjunkturinstitutet: Konjunkturläget, 30 september 2020

Ytterligare nyckeltal

Procentuell förändring

	2019	2020	2021
Timlön, Konjunkturlöner	2,6	1,9	2,5
NR timlön	4,2	5,5	1,0
Arbetade timmar	-0,2	-4,1	2,1
Lönesumma	4,0	1,1	3,1
KPIF	1,7	0,5	0,7
KPI	1,8	0,5	0,7
Reporänta vid slutet av året	-0,25	0,00	0,00
Bytesbalans, % av BNP	4,6	5,3	5,4

Ekonomiska utsikter hösten 2020

Arbetslöshetskrisen kräver offensiv finanspolitik

Ola Pettersson

Håkan Hellstrand

Åsa-Pia Järliden Bergström